

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 43 (1536) 1986 m. spalio 30 d.

Melbourne

XXXI M E T A I

Lietuvos ateistai bijo kryžiaus

KAIP BUS MINIMA KRIKŠČIONYBĖS SUKAKTIS OKUP. LIETUVOJE

Lietuvos krikšto jubiliejui okup. Lietuvoje ruošiamasi įvairiais būdais, abiem "frontais". Ruošiasi minėti tikintieji, bet nemažiau ruošiasi ir okupacinė valdžia bei jos ateistai. Lietuvos vyskupai ir vyskupijų valdytojai jau pereinę metų pradžioje 1985 metus paskelbė "Gerosios naujienos metais". Kunigai buvo raginami sakyti pamokslus temomis, ką mūsų tautai krikščionybė yra davusi ir tebeduoda. 1986 m. paskelbti "Sąmoningo tikėjimo metais". Tikintieji raginami pagilinti savąsias tikėjimo žinias, stengtis Kristaus Evangelijos šviesoje žvelgti į save ir į pasaulį ir savo gyvenimo uždavinius. Pagrindinis jubiliejus bus švenčiamas 1987 metais, kurie pavadinti "Gyvos krikščioniškos dvasios metais". Tikintieji turėtų suprasti, kad mūsų krikščionybė nėra sausa teorija, o mums ir kitiems palaimingas šviesus gyvenimas.

Lietuvos krikšto jubiliejui skirtame vyskupų rašte, kuriame iškeliami krikščionybės nuopelnai, pirmiausia iškeliamas Lietuvos karalius Mindaugas, "didysis Lietuvos vienytojas, toli numatantis politikas, gerai supratęs, kad nebūti krikščionimis Europoje yra skaudus ir nuostolingas atsilikimas", todėl 1251 (ar 1250 m.) "kartu su

Juozas Mikštas

STIPRYBĖS PALYDOVEI —
SIELAI

Tu dar glūdi many, kaip kalėjime,
Iki mano gyvosios galvos.
Mes kartu į pasaulį atėjome,
Išsiskirsim prie karsto lentos.

Susitiksimė vėl paskutiniąją
Teismo Dieną pakalnėj Dangaus
Su viltimi, kad Jis mus
Karalystėje
Savo amžiams sujungs ir priglaus.

Leisk tvirtam būti savo tikėjime,
Amžinosios šviesos ilgesy.
Juk tik Tu čia, džiaugsme ir
kentėjime,
Palydovė stiprybės esi.

Kol čia gyvas, Tu būk su manim,
Guosdama Amžinybės Viltim.

1986 m. Vėlinės

BRONIUS KVIKLYS
Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

savo šeima ir būriu didikų apsikrikštijęs", pridėkime dar, pastatę pirmąją Lietuvos Vilniaus vyskupijos katedrą, kurios akivaizdžios pamatų liekanos buvo archeologų pastaruoju metu atrastos. Lietuvos vyskupai dar pabrėžia faktą, kad Mindaugo įsteigtoji Lietuvos vyskupija buvo tiesiog priklausoma nuo Apaštalo sosto.

1387 m. pradėtas krikšto atnaujinimas ir atkurta vyskupija oficialiai reiškė lietuvių atsisakymą nuo pagonybės. Tačiau minėtame oficialiame rašte Lietuvos vyskupai neniekina ir senosios lietuvių tikybos, jų žodžiais: "Senoji lietuvių religija nebuvo vien gamtos jėgų garbinimas - joje randame pėdsakų tikėjimo vienu Aukščiausiuoju Praamžiumi - Dievu ir jos doroviniai reikalavimai buvo kilnūs. Krikščionybė dar sutaurino gražiuosius senosios lietuvių tikybos elementus - ištikimybę, pagarbą tyrumui ir motinystei, pasitikėjimą apvaizda. Šventosios ugnies deginimo vietoje imta aukoti žmonijos išganymo auką - šv. Mišias. Palengva susiformavo krikščioniški papročiai ir lietuvis

išmoko pajusti Dievą jau nebe dundančiame griautinyje ar šlamančiam ažuole, o visame gyvenime ir ypač altoriuje. Krikštas įjungė mūsų tautą į krikščionišką Europos tautų šeimą, atidarė duris į mokslo, meno ir kultūros lobynus".

Lietuvos tikintieji bei jų dvasios vadovai norėtų krikščionybės jubiliejų minėti prasmingai, gražiai ir iškilmingai. Deja... Tik maža dalelytė jų norų ir projektų tegalės būti įvykdyta dėl kieto ateistinės valdžios vykdomo religijos persekiojimo. Tikintieji jau 45 metai neturi savo religinės spaudos, uždraustas religinių knygų leidimas, religijos mokymas ne tik mokyklose, bet ir bažnyčioje. Iš katalikų atimta dešimtys bažnyčių. Ir jubiliejaus proga nesiruošiama gražinti Vilniaus katedros, šv. Kazimiero, Klaipėdos Marijos Taikos karalienės ir kitų bažnyčių Vilniuje, Kaune ir provincijoje.

Vargiai bus įmanomas ir centrinis minėjimas Vilniuje, nes valdžia jo "nepageidauja". Minėjimai tegalės įvykti labai kuklūs, parapijinėse bažnyčiose. Spaudoje rašoma, kad vis dėlto išleista šv. Rašto Naujojo testamento nauja laida, žinoma, labai mažu tiražu. Negalima būti išplatinti ir jubiliejinį leidinį. Vietoje jo kasmet (Nukelta į 2 psl.)

Jau daugelis mūsų ten iškeliavo. Prisiminkime juos Vėlinių proga.

LIETUVIAI PASAULYJE

— Spalio 12 dieną Lemonte, Jungtinėse Amerikos Valstybėse buvo iškilmingai šventinamas prie lietuvių Ateitininkų Namų naujai pastatytas meniškasis lietuviškas kryžius - koplytstulpis. Kryžius yra skiriamas partizano Juozo Daumanto - Kukšos ir kitų Lietuvos laisvės kovose žuvusių Ateitininkų pagerbimui ir prisiminimui.

— Jungtinėse Amerikos Valstybėse mirus aktoriui Henrikui Kačinskui, lietuvių dramos teatras neteko vieno žymiausių savo veikėjų. Henrikas Kačinskas mirė Floridoje sulaukęs 83-jų metų amžiaus. Kaip aktorius nepriklausomoje Lietuvoje pradėjo reikštis nuo pat jaunystės. Kūrybiškai subrendęs dirbo Klaipėdos, Kauno ir Vilniaus teatruose. Teatrinę veiklą tęsė pasitraukęs į Vakarų. Bostone buvo įsteigęs dramos studiją. Šalia vaidybos taip pat reikėsi lietuvių autorių kūrybinių meninių skaitymu. Jo deklamuoti eilėraščiai buvo ne kartą perduoti ir Vatikano radijo lietuviškose programose.

— Ryšium su prezidento Reagan susitikimu su Gorbačiovu Islandijoje, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Teodoras Blins trupas pasiuntė telegramą Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui prašydamas, kad pokalbiuose su sovietų lyderiu iškeltu Amerikoje gimusio lietuvių politinio kalinio Sovietų Sąjungoje Vytauto Skuodžio išlaisvinimo klausimą. Telegramoje prezidentas buvo taip pat kviečiamas nepamiršti ir kitų sovietų kalinamų lietuvių politinių ir sąžinės belaisvių.

— Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija Kanadoje šiais metais yra paskirta rašytojui ir poetui Leonardui Žitkevičiui už jo satyrinių eilėraščių knygą "Milžinai ir slibinai". Premija yra skiriama jau šešiolikta kartą. Ją įsteigė Lietuvių Akademis Sambūris Montrealyje.

— Švento Kazimiero lietuvių parapijos Sao Paulo iniciatyva Brazilijoje yra įkurtas "Kultūrinis kazimierinis fondas", kurio lėšomis bus finansuojama lietuvių kultūrinė veikla Brazilijoje - spauda, lituanistinės mokyklos, jaunimo veikla, įvairūs kultūriniai renginiai. Lėšos bus skiriamos iš pagrindinio fondo kapitalo duodamų palūkanų. Kapitalą sudaro laisvos aukos ir palikimai.

— Londono lietuvių šv. Kazimiero parapijos klebonas marijonas kunigas Jonas Sakevičius yra paskirtas naujuoju lietuvių katalikų sielovados vadovu Didžiojoje Britanijoje, vietoje iš šių pareigų pasitraukusio taip pat marijono kunigo Stepono Matulio.

PASAULYJE AUKŠČIAUSIAS
BOKŠTAS

Vis buvo kalbama, kad Eifelio bokštas Paryžiuje yra aukščiausias. Dabar Eifelio bokštas liko tik penktoje vietoje. Aukščiausias bokštas dabar yra Kanadoje, Toronte - Canadian Nation Tower. Jis turi 553.33 metrus aukščio. Sekantis yra Maskvoje, trečias Čikagoje, ketvirtas New Yorke, tai Empire Building ir penktas — Eifelio bokštas Paryžiuje. Visi tie bokštai naudojami televizijai ir radijo stotims. Taip pat juos lanko turistai. Toronte prie bokšto yra 450 tarnautojų ir kasmet jį aplanko arti dviejų milijonų turistų. Bokštas yra Toronto miesto centre. pv.

Lietuvos ateistai bijo kryžiaus

(Atkelta iš 1 puslapio)

išleidžiamame kalendorinio pobūdžio "Katalikų - Žinyne" busią leista paskelbti vieną rašinį krikšto jubilėjaus reikalu. Dar busią leista atspausdinti nedidelį skaičių religinių paveikslukų. Busią pagamintos ir standartinio didumo metalinės plokštės su krikšto datomis ir pakabinti jas ant bažnyčių sienų bei kolonų. Jau dabar kunigai išpėjami "nepanaudoti krikšto politiniais tikslais".

O apie projektuotą Šv. Tėvo Jono Pauliaus II kelionę į Lietuvą jubilėjaus proga negalima esą ir svajoti. Šia proga prisimintinas po kalbis apie popiežiaus "divizijas". Savo laiku Stalinas, kalbėdamasis su vakarinių sąjungininkų vadais ir jiems priminus popiežiaus galią, jų paklausė: "O kiek popiežius turi divizijų?" Šiuos žodžius jis ištare, bandydamas nuvertinti R. Katalikų Bažnyčios vertę ir galią. O ji tačiau niekada nebuvo ir nėra menka. Tai rodo, kad ir dabartinės dažnos popiežiaus kelionės po įvairius pasaulio kraštus, kur jo kalbų klausosi ir jį entuziastingai sveikina šimtai tūkstančių žmonių, kurių galėtų pavy-

dėti kad ir dabartiniai komunistų vadai bet kuriame krašte. Tai gi popiežius vis dėlto turi savo "divizijas"... Štai kodėl Maskvos valdovai nesutinka jį išleisti į jį okupuotą Lietuvą.

Jau kuris laikas krikščionybės jubiliejų "mini" ir okupantų vadeivos. Jų spaudoje (o kitokios spaudos Lietuvoje nėra) nuolat skelbiami rašiniai krikščionybei suniekinti. Taip kolchozninkams bei sovchozninkams skirtame "Valstiečių laikraštyje" nuo š.m. pradžios skelbiama serija rašinių antrašte "Krikščionybė ir Lietuva", kuriame Antanas Balsys ir kiti ateizmo "vyskupai" nesėkmingai bando įrodinėti, kokią didelę žalą padariusi krikščionybė Lietuvai ir kad Lietuva be reikalo priėmusi krikštą. Tačiau, kas būtų buvę iš lietuvių tautos, jeigu ji ligi šiol nebūtų priėmusi krikšto ir būtų laikiusis senosios lietuvių tikybos, kokius dievus dabar garbintų, kad ir tie patys bolševikų rašeivos bei vadeivos, ateizmo "vyskupai" nerašo.

O tačiau jie yra susirūpinę krikščioniškos dvasios pakilimu, kuris Lietuvoje reiškiasi krikšto jubi-

liejaus proga. Štai "Valstiečių laikraštis" (Nr. 116, 1986. IX. 27) paskelbė vieną jų gauto laiško iš Varėnos ištrauką, kur rašoma: "Keista, bet faktas - klebonas pradėjo demonstratyviai švesti krikščionybės įvedimo Lietuvoje 600-metį. Šventoriuose ir kapinėse statomi nauji kryžiai. Kas bus, jei nauji kryžiai atsiras prie kiekvienos bažnyčios, kapinėse?..." Laikraščio redakcija stengiasi ateistinę rašėivą apraminti. Tikintieji, esą, gali minėtose vietose statyti kryžius. Tačiau jiems statyti reikią gauti sovietinės architektūros įstaigos leidimą, nes statomi kryžiai gal būt "nesiderina su miesto ar rajono architektūros nuostatais. Toks leidimas - lazda, kuria galima uždrausti statyti naują kryžių, ar įsakyti nugriauti seniau pastatytą. Vadinas, jei negalima mušti pagaliu, tai galima lazda.

Jubilėjaus proga stengiamasi ir toliau šmeižti dvasininkus, ypač gyvenančius užsienyje. Be jų puolami ir jau seniai bolševikų nukankinti bei mirusieji: vyskupai — P. Ramanauskas, M. Reinsys, V. Borisevičius; kan. P. Dogelis, prel. Pukys, L. Šapoka, J. J. Kipas, P. Petraitis, A. Sušinskas ir kiti. Tai gi Kryžius Lietuvoje dar gyvas — jo vis bijo okupantai.

Įvykiai

● Iš Lietuvos gautomis žiniomis sovietai iš Lietuvos siunčia darbininkus į Černobylį naikinti iš reaktoriaus sprogdimo paskleistų radioaktyvių medžiagų. Grįžusieji iš šių darbų yra paliegi ligonys.

● Nukrito Pakistano lėktuvas, bet 41 keleivis liko gyvi. Lėktuvas krito aukštiekninkas. Kitas lėktuvas taip pat nukrito, kur 13 keleivių užmuštų ir 28 sužeisti.

● Jungtinės Amerikos Valstijos pareiškė apgailestavimą, kad Lenkijos vyriausybė nedavė Valensai leidimo išvykti į Ameriką pirmam vizitui. Valensai yra paskirta 10.000 dol. humanistinė premija, kurią jis turėjo atsiimti Amerikoje.

● Danijos dienraščio žurnalistas vežė premiją Čekoslovakijos žmogaus teisių gynėjui, Chartos 77 vadovui. Prahoje jis buvo sulaukytas, kai šiam vadovui įteikė 10.000 dol. premiją. Jis buvo tardomas ir po to nugabentas prie Rytų Vokietijos sienos ir ten paleistas.

● Vak. Vokietijos kancleris Kohlis pareiškė, kad amerikiečių pajėgos dar kurį laiką turėtų pasilikti Europoje, kol pati Europa susitvarkys ir galės pati save apginti.

● Prancūzijoje pradėjo veikti nauja atominė jėgainė. Ji pastatyta netoli Luksemburgo ir Vokietijos sienos. Luksemburgo gyventojai nepatenkinti, kad ši jėgainė pradėjo veikti. Prancūzai pareiškė, kad ši jėgainė neprilygsta kitų šalių jėgainėms ir yra daug saugesnė.

● Švedija atsisakė suteikti prieglobstį tariamam karo nusikaltėliui estui K. Linas, kuriam Amerika atėmė pilietybę ir įsakė ištremti iš krašto. Liną sovietai yra nuteisę mirties bausme. Laike paskutinio karo anot sovietų teismo Linas vadovavęs koncentracijos stovyklai. Linas šiuo metu yra Amerikos kalėjime.

● Amerika vėl išvarė 55 sovietų diplomatus. Anksčiau buvo išvariusi 25 ambasados tarnautojus. Žinoma, sovietai neatsiliko, išvarė tik 5 ambasados tarnautojus, bet taip pat atšaukė iš darbo 260 savo žmonių iš Amerikos ambasados Maskvoje. Taip, atrodo, kad amerikiečiai pasiekė lygybę — sovietų ir amerikiečių ambasados bus po 251 atstovą.

● Britanija išvaro Syrijos diplomatus dėl suruošto Londone teroro. Syrija taip pat įsakė uždaryti Britanijos ambasadą Damaske. Britai rado, kad Syrija suorganizavo padėti bombą Izraelio lėktuve, kuris nusileidęs Londone. Jungtinės Amerikos Valstijos ir Kanada atšaukė taip pat savo ambasadorius iš Damasko. Syrija neišlaikė, kad ji turėjo ką nors bendro su šiuo sąmokslu, kuris įvyko balandžio mėn.

● San Sebastian mieste nužudytas Ispanijos generolas, jo žmona ir sūnus, o 15 asmenų sužeista. Du jauni motociklistai mėtė maišą su sprogmenimis į pravažiuojančią generolo mašiną. Policija įtaria, kad tie užpuolikai buvo baskų separatistai.

● Prezidentas Reagan davė leidimą siųsti 100 mil. dolerių paramą Nikaragvos sukilėliams.

● Vokietijoje sprogo bomba Spandau kalėjime, kur yra kalinamas Rudolf Hess. Baigiantis karui Hess pabėgo iš Vokietijos į Angliją ir po karo buvo nuteistas kalėjimo iki gyvos galvos.

● Mirė Australijos vyriausias teisėjas Lionel Murphy. Laidotu vėse dalyvavo valdžios atstovai.

● Prezidentas Reagan paminė jo 30 metų sukaktį nuo Vengrijos sukilimo. Jis ragino pagerbti vengrus, nukentėjusius šiame sukilime.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

BENDRAI IŠPILDYTAS PAŽADAS

Su džiaugsmu pranešame gerą žinią, kad daugelio pasaulio lietuvių, organizacijų, radijo, spaudos ir kraštų Bendruomenių darbo, pasišventimo ir aukų dėka 1986 spalio 4 dieną baigėme rinkti pažadėtus 600.000 dol. PLB Lituanistikos Katedrai.

1981 m. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė pasirašė sutartį su Illinois universitetu Čikagoje, įsteigdama pirmąją ir amžiną PLB Lituanistikos Katedrą laisvajame saulyje su 750.000 dol. fondu. Pats universitetas skyrė 150.000 dol., o mes pasižadėjome per 5 metus surinkti 600.000 dol. Dabar tą pažadą visi bendrai išpildėme!

Pusę pažadėtos sumos įmokėjus (300.000 dol.), 1984 metų rudenį PLB Lituanistikos Katedra pradėjo savo darbą su pirmaisiais aukšto lituanistikos mokslo aspirantais, siekiančiais magistro ir daktaro laipsnių. Šiais metais yra užsiregistravę jau 9 aspirantai. Jai sėkmingai vadovauja profesorius dr. Bronius Vaškėlis, kurio adresas yra: PLB Lituanistikos Katedra, University of Illinois at Chicago, 1225 University Hall, Box

4348, Chicago, IL 60680.

Asmenys ir organizacijos iš daugelio kraštų ypatingai daug ir nuo širdžiai aukojo per praėjusį mėnesį. Už tai Jums visiems reikiame padėką, nes Jūs ypatingu būdu įamžinote išsivijus lietuvių meilę lietuvių kalbai, mokslui bei kultūrai, ir bendrą mūsų pasiryžimą visokiais būdais kovoti už Lietuvos laisvę bei nepriklausomybę, savo tarpe išlaikant ir ugdant sąmoningą lietuvių bendruomenę.

Gauti pinigai virš 600.000 dol. sumos dabar yra dedami į specialų Stasio Barzduko vardo fondą (1981 rugsėjo 13 miręs Stasys Barzdukas ilgas metus buvo mokytojas, lituanistas, kalbininkas, vienas iš Lietuvių Bendruomenės steigėjų ir jos ugdytojų, JAV LB vadovas, PLB Valdybos pirmininkas ir PLB Garbės Pirmininkas). Šio fondo pinigais bus remiami tolimesni PLB Lituanistikos Katedros darbai, kaip pvz. kituose universitetuose dėstančių lietuvių profesorių atsikvietimui specialioms paskaitoms, papildoma parama lituanistikos daktaratus ruošiantiems, specialių lituanistikos seminarų

bei leidinių ruošimui ir panašiai.

PLB Fondo vadovybė savo darbą tęsia toliau ir prašo Jūsų aukų bei testamentinių palikimų PLB Lituanistikos Katedros darbams ir studijoms. 1987 m. pradžioje bus paskelbti visi PLB Lituanistikos Katedros aukotojai, kurių vardai ir pavardės ar organizacijų pavadinimai bus įrašyti į specialią aukotojų knygą, laikomą universitete. Paaukoję 50 dol. ar daugiau gaus padėkos diplomus, o paaukoję 500 dol. ar daugiau bus įrašyti į PLB Lituanistikos Katedros garbės lentą, kuri kabos Illinois universitete. Tat nespėję savo aukų iki šiol atsiųsti, gali tai padaryti iki šių 1986 metų pabaigos.

Aukus prašom rašyti Lithuanian World Community Foundation vardu ir siųsti į PLB Fondo raštinę šiuo adresu: Lithuanian World Community Foundation, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondo vadovybės vardu dar kartą reiškiau padėką visiems aukotojams ir talkininkams už Jūsų amžinos vertės dovaną, tai PLB Lituanistikos Katedros įsteigimą, kuri tarnaus išsivijus lietuviams ir padės kovojančiai lietuvių tautai okupuotoje Lietuvoje atgauti laisvę. Ačiū Jums visiems.

Vytautas Kamantas
PLB Valdybos ir PLB Fondo
pirmjninkas

Printed by "Tėviškes Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOŠ LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknyš. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

MIRUSIEJI GYVI

Vėlinės yra mirusiųjų prisiminimas. Prisimename tuos, su kuriais gyvenome kartu, kurie buvo mieli ir kurių mums gaila. Liūdna, kad jų nebeturime, o taip norėtume juos turėti kartu. Todėl miela yra nueiti į kapines, kur ilsisi tie mūsų artimieji. Čia juos mačiau dar gyvus, dar girdi juos kalbant, dar nori jiems ištiesti ranką, nori su jais pabendrauti, pabūti. Ir taip sušnabždi amžiną atilsį, nurieda ašara skruostais, padedi rožę ant šalto granito ir nueini. Nueini ramus, patenkintas, kad pabendravai su savo artimaisiais.

Dažnas užtat mėgsta vaikščioti kapinėse ir gyventi kažkokiu ramumu. Čia nei kančios, nei skausmo, nei sielvarto. Mirusieji nebaido, negąsdina, bet mena ramumą, tylų vakarą ar besileidžiančią saulę. Visa tai suderinta į kryžių parodą, į besitęsiančius jų šešėlius.

Šitoks pabendravimas su mirusiais yra malonus tam, kuris tiki, kad mirusieji gyvi. Kuris netiki į pomirtinį gyvenimą, tam kapinės kelia šurpą, primena mirtį.

Mirties visi mes bijome. Gal ne tiek bijome, kiek nenorime dar mirti. Juk ši žemė tokia graži, kartais tokie romantiški vakarai, ramūs saulėlydžiai. Tokia ilgesinga paukštelių giesmė, net upelio čiurlenimas tau gyvenimą mena. Kaip negyventi šiame žemės rojuje.

Ne visada ši žemė graži. Yra šurpių vėjų, yra audrų, kurios tiesiog pražūtį mena. Negana to, matai kaip vysta žiedai, krinta lapai ir nyksta, nyksta tas žemės grožis. Ta pati gamta tiesiog mirtį mena. Čia priderini ir savo gyvenimo dienas, supranti, kad ir tau ateina rudenėlis, kad nuskrindo jaunystės vėjai, supranti, kad ir tavo saulėlydis turi būti romantiškas ir gražus.

Taip vyresnio amžiaus žmogus savo gyvenimo saulėlydžio nebijo. Jis mėgsta nueiti į kapines, mėgsta už artimuosius pasimelsti ir nori su mirusiais pabendrauti.

Vėlinėse uždekime žvakutę ant savo artimųjų kapo, tegu ji plevena, tegu ji mena - jie gyvi, jie gyvi mūsų broliai, sesės! pv.

Norvegijoje pranešta, kad 13 mil. dolerių vertės avienos ir kitos mėsos buvo išimta iš apyvartos dėl Černobylio nelaimės. Taip pat praneša, kad Norvegijos elnių skerdienoje rastas pavojingas radiacijos kiekis.

Spalio 19 d. lėktuvo nelaimėje žuvo Mozambiko prezidentas Machel. Pranešama, kad kartu su prezidentu žuvo 34 asmenys, kurių tarpe be prezidento buvo dar keli Mozambiko ministrų ir aukštųjų pareigūnų. Lėktuvas nukrito Pietų Afrikos respublikoje netoli Mozambiko sienos.

Ruošiantis Lietuvos krikšto jubiliejui

ŠVENTUMAS IR ŠVENTIEJI

Sąryšy su sąmoningo tikėjimo ugdymu mummyse, pasvarstysime apie šventumą, į kurį turi vesti mūsų sąmoningas tikėjimas.

1. Klausiamo, kas yra šventumas? Šventumas yra tam tikra būseną arba charakteris, kuriuo daiktas, vieta ar asmuo yra išskiriami iš bendro naudojimo, pašvenčiant juos Dievo tarnybai, pvz., bažnytiniai indai, liturginiai drabužiai, altorius, bažnyčia, kapinės ir kt. Čia įeina ir asmenys, pasišventę Dievo tarnybai: kunigai, vyskupai, vienuoliai ir vienuolės.

Šventumas sutampa su krikščioniškąja tobulyste, kurios esmė glūdi meilės dorybė, pasiekiančioj heroiškumo laipsnį.

Kadangi šventumas tarnauja Dievo garbinimui, todėl tik tai yra tinkamai skiriama Dievo tarnybai kas švaru bei nesutepta. Taigi liturgine prasme, kas švaru, tyra bei skaištu, turi ryšį su šventumu.

Dievas yra pats šventumas, nes būdamas laisvas nuo nuodėmės, yra tyras ir skaištus. Dievas tat reikalauja šventumo ir iš žmo-

gaus, ypač iš kunigų bei vyskupų ir iš visų tikinčiųjų. Šventumas reikalauja, kad žmogus būtų laisvas nuo nuodėmės ir dalyvautų Dievo teisme. Taigi Dievo šventumui: "Viešpats kalbėjo Mozei ir tarė: Kalbėk visai Izraelio sūnų bendruomenei ir jiems sakyk: Būkite šventi, nes aš, Viešpats jūsų Dievas, esu šventas". Dievas reikalauja šventumo iš savo tautos, nes ji priklauso Jam per sudarytą sandorą.

Kalbant apie Kristų, reikia pasakyti, jog Jo šventumas remiasi dieviška jo prigimtimi ir šv. Dvasios buvimu Jame. Žmonijos Išganytojas buvo pradėtas iš šv. Dvasios ir vadinamas Dievo Sūnumi, o krikšto metu "Dievas jį patepė Šventąja Dvasia ir galybe". Gi savo šventumą Kristus parodė ženklais ir stebuklais, ypač garbingu prisikėlimu iš numirusių.

Mes, krikščionys, esame naujoji Dievo tauta, besimeldžianti bendruomenė, atgimę iš vandens ir šv. Dvasios; esame pašaukti būti šventais. Šv. Petras apaštalas sako: "Jūs esate išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta,

išsigytoji liaudis".

2. Būti šventu reiškia būti atsiribojusiu nuo nuodėmės tamsybių ir atsigręžusiu į Dievo šviesą bei dorą gyvenimą. Asmeninis žmogaus šventumas gaunamas nuodėmių atleidimu, nes "Nei ištvirkėliai, nei stabmeldžiai, nei svetimautojai, nei iškrypėliai, nei vagys, nei gobšai, nei girtuokliai, nei keikūnai, nei plėšikai nepaveldės Dievo karalystės". Todėl Kristus kalno pamoksle kaip tik pabrėžia sielos tyrumą: "Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą". Gi šv. Paulius maldauja tikinčiuosius: "Taigi, mylimieji, turėdami tokius pažadus, apsivalykime nuo visų kūno ir dvasios dėmių, su Dievo baime siekdami šventumo".

Kun. J. Petraitis MIC

(Bus daugiau)

POPIEŽIUS KVIEČIA TAIKOS DIENAI

Popiežius Jonas Paulius II ir 12 kitų pasaulio religijų vadovų susitiko Asyžiaus mieste, Italijoje, kur vyksta pasninko ir maldos dienos už pasaulio taiką. Popiežius paskelbė 24 valandoms taiką pasaulyje. Daugelis kraštų tam pritarė.

Prezidentas Reagan taip pat pareiškė, kad jis pritaria šiai taikos dienai. Popiežius Asyžiuje pasveikino musulmonų, žydų, budistų, indusų, protestantų, Amerikos indėnų ir kitų religijų vadovus, susirinkusius į vietos baziliką. Sveikinimo kalboje popiežius pažymėjo, kad jų atsidavimas taikos reikalui yra visus jungianti mintis. Tarp žymesnių atvykusių asmenų yra Delailama iš Tibeto, Nobelio premijos laureatė motina Teresė, Kanterburio arkivyskupas Robert Ramsy ir keletas ortodoksų bažnyčios atstovų. Atskirų religijų atstovai vėliau išsiskirstė į savo šventoves malda už taiką.

Nikaragvoje, Kambodijoje, El Salvadore vyriausybės ir sukilėliai pažadėjo laikytis taikos dienos. Tačiau taikos kvietimas buvo atmestas Afganistane, Vietname, Mozambike ir vietovėse kur vyksta Irano Irako karas.

Dailės konkursas Lietuvos tema:

Premio Lituania 86 /Brazilija/

Sao Paulo Kultūros Centras — "Centro Cultural Francisco Matarazzo Sobrinho" ir Lietuvos Krikšto Jubilėjaus komitetas viešai skelbia brazilams dailės konkursą "LITUANIA 86" paišybos, tapybos, skulptūros, graviūros srity, atskleidžiant kokį nors lietuvišką atspalvį, ypač atsižvelgus į Lietuvos krikščionybės jubiliejų.

Konkurso tikslas: skatinti meną ir skelbti bei atžymėti Lietuvos krikšto jubiliejų tarp kitataučių.

Konkurso skelbėjai geriausiam kūriniui skiria 2.000 kruzadų premiją. Menininkas gali įsirašyti į konkursą (vienoj ar keliose srityse) iki 1986 m. gruodžio 31 dienos, prisijungdamas savo kūrinių su "curriculum vitae" šiuo adresu: Centro Cultural Francisco Matarazzo Sobrinho, Rua General Jardim, 595 - Vila Buarque, 01223 Sao Paulo, SP, Brasil.

Kultūros Centras nesiima atsakomybės už bet kokį kūrinių sužalojimą siuntimo atveju.

Norintieji platesnių žinių apie Lietuvą, lietuvių papročius, tradicijas, istorinius asmenis, apie bet kokius lietuviybės aspektus, gali kreiptis į Lietuvos Krikšto Jubilėjaus komitetą Rua Juatindiba, 28 - Parque da Mooca, 03124 Sao Paulo, SP, Brasil.

Jury komisiją sudarys du atstovai iš Kultūros Centro, du iš Jubilėjaus komiteto ir vienas iš Sao Paulo Meno Kritikų Sąjungos.

Premijos "Lituania 86" įteikimas vyks viešoj iškilmėj, galimai 1987 m. Imigrantų kultūrinės parodos proga Sao Paulo miesto parodų rūmuose.

Konkursą laimėjęs meno kūrini-

lys liks Lietuvos Krikšto Jubilėjaus komiteto nuosavybe. Visi kiti pristatytieji kūriniai galės būti atsiimti 90 dienų bėgyje. Praėjus šiam terminui, konkurso rengėjai nuspręs jų paskirtį.

Konkurso taisyklės galioja nuo jo paskelbimo datos 1986 m. liepos 1 d.

Konkursą "Lituania 86" praveda Centro Cultural Francisco Matarazzo Sobrinho ir Lietuvos Krikšto Jubilėjaus komitetas.

Konkursą globoja Sao Paulo valstijos gubernatorius ir Valstijos kultūros sekretoriatas.

Konkursas yra atviras visiems — lietuviams ir kitataučiams. Jame gali dalyvauti ir lietuviai iš kitų pasaulio kraštų.

Kun. Pranas Gavėnas, SDB vykdomojo k-to pirm.

"SUDIEV, BJAURIOJI RUSIJA"

Amerikietis žurnalistas Danilovas, kuris sovietų sufabrikuoto kalbinimo pretekstu buvo sulaikytas Maskvoje, jau yra sugrįžęs į JAV. Tą pačią Danilovo sugrįžimo dieną, iš JAV buvo ištremtas ir atgal į Maskvą išsiųstas New Yorke suimtas šnipas Sacharovas.

Amerikos valstybės sekretorius Schultz patvirtino, kad Zacharovas buvo išlaisvintas mainais už žymųjį rusų kitamintį, Maskvos Helsinkio grupės steigėją Yuri Orlovą. Už žmogaus teisių gynybą 1978 m. jis buvo sovietinės valdžios nuteistas septynerius metus kalėti ir 5 m. tremties. Atlikęs lagerio bausmę, jis dabar buvo ištremtas į vieną tolimą Sibiro vietovę. Spaudos žiniomis, Orlovas su žmona atvyko į JAV spalio 7 dieną. Išsprendus žurnalisto Danilovo ir sovietinio šnipas Sacharovo

klausimą, buvo pašalinta kliūtis trukdžiusi amerikiečių ir sovietų aukščiausiojo lygio susitikimą. Jis įvyko Islandijos sostinėje Reikjavike spalio 11-12 dienomis.

Žurnalistas Danilovas sugrįžęs atgal į tėvynę dar kartą griežtai paneigė sovietų jam sufabrikuotą kaltinimą, kad užsiėmęs šnipinėjimu. Esu žurnalistas, o ne šnipas, pažymėjo jis, buvo sulaikytas ir laikomas įkaitu neteisėtai.

Danilovas atsisakė atsakyti į kitų žurnalistų jam statomus įvairius klausimus, savo jausmus išreikšdamas eilėmis, kurias sukūrė poetas Lermontovas 1840 m. vykdamas į tremtį Kaukaze: Sudiev, bjaurioji Rusija, vergų ir kilmingųjų žeme, sudiev ir jum, mėlynosios uniformos, sudiev ir tiem, kurie jom lenkiatės. LRTV

Iliuzija ir realybė politikoj

Laisvos Lietuvos valdžia nepramatė, kad mūsų kraštui nebuvo jokių galimybių likti neutraliam neišvengiamam kare tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos. Reikėjo tik paskaityti "Mein Kampf", kad tai suprasti. Viena klaida privedė prie kitos. Vardan neutralumo išlaikymo, o gal ir dėl nerealaus kilnumo parodymo ar bailumo, buvo atsisakyta jėga atsiimti sostinę Vilnių ir jo kraštą, kai pasitaikė tam puiki proga. Pasekmė visiems gerai žinoma: Lietuva buvo atiduota rusams ir dabar, vietoj būti sovietų satelitu, yra prijungta prie Rusijos. Masiniai išvežimai į Sibirą nevyko Lenkijoje nei kituose neprijungtuose kraštuose. Ir mes jų būtumėm greičiausiai išvengę.

Bet tai praeitis, kurios dabar pakeisti negalime. Ką galim ir privalom - atidžiai pasimokyti iš padarytų klaidų ir jų nekartoti.

Dabar norim padėti išsilaisvinti mūsų tautai. Tai nuoširdus visų troškimas. Bet politikoj, deja, jausmais nieko konkrečiau negalima pasiekti. Čia yra naudingas tik šaltas protas ir apgalvotas veikimas.

Gal daugumai nereiktų visai priminti, kad mūsų karštos kalbos minėjimuose, mūsų pagyrimai vieni kitų ir pasigyrimai padarytais tautos išlaisvinimui neprasmingais darbais, mūsų bereikalingi ginčai viešumoje ne tik nebaugina okupanto, bet dar jį padžiugina, nes jis mato, kad mes jam esame nepavojingi, kol esame užimti užsidariusiu bendruomeniniu vidaus darbu.

Jei turime aiškų tikslą (padėti atgauti nepriklausomybę), turėtumėm turėti ir aiškų planą jam pasiekti. Paklauskime nuoširdžiai savęs, kada Lietuva galės išsilaisvinti? Ar tada, kada mes dar garsiau šauksime prieš rusus mūsų tarpe? Ar tada, kada Vašingtono pareigūnai mums pareikš, kad jie nepripažįsta Lietuvos okupacijos? Ar tada, kada sukombinuosim, kad mus pakviestų į oficialią vakariene? Aišku, kad ne ir dar kartą ne!

Lietuva galės atgauti laisvę tik iširus Sovietų Sąjungai. Mūsų laimė, kad nuo Rusijos imperijos sugriuvimo priklausom ne tik mažos Lietuvos ateitis, bet ir visos Rytų Europos ir likusio dar laisvo pasaulio. Dėl Lietuvos niekas nejudins piršto, gal net nei dėl Rytų Europos, kurią Vakarai dėl savo žioplumo įstūmė į Maskvos vergovę. Vien dėl pačių Vakarų išgelbėjimo nuo panašaus likimo jie galėtų reaguoti ir tai darytų, jei nebūtų apakinti tuščių vilčių, kad su Maskva jie galėtų derybų keliu prieiti prie darnesnio su gyvenimo ir taip save išgelbėti. O gal jie tikisi, kad marksistinė sistema prives Rusiją prie iširimo ar perėjimo į demokratinę santvarką. Ta tuščia Vakarų iliuzija yra pavojingiausias dabarties reiškinys. Be Vakarų naivumo pašalinimo negalima tikėtis jų tinkamos reakcijos komunizmo antpuolio atmušimui, be kurio nėra galimybių nei Lietuvos laisvės atstatymui, nei Vakarų išsigelbėjimui.

Rašo Dr. J. Kunca

Tik turėdami prieš akis šitą padėties realybę galime pradėti planuoti mūsų logika pagrįstą veiklą, kurios pagrindinis uždavinys privalo būti sovietinio pavojaus iškelimas pasaulio masių ir ypač politikų tarpe.

Demaskuodami padarytus ir dar vis daromus rusų žiaurumus okupuotoj Lietuvoj, ne tik kad primenam Lietuvos laisvės reikalą, bet prisidedame ir prie komunizmo pažinimo plėtimo Vakaruose, kur jo daugiausiai trūksta. Tik dažnai pamirštam priminti, kad Maskvos tikslas yra įvesti tokią santvarką visam likusiam pasaulyje, įskaitant pačią Š. Ameriką. Tam turime daug pavyzdžių. Ne tik Maskvos pakartoti pažadai pakarti Vakarus ant jų nuvytos virvės yra verti priminti, bet ir Brežnevo išplepėti planai paimti Vidurinių Rytų žibalo šaltinius ir P. Afrikos mineralus ir taip pribauginti laisvąjį pasaulį. O Š. Amerikos apsupimas yra aiškus, tik reikia atkreipti į jį amerikiečių dėmesį. Rusai yra Kuboj, prie Amerikos pakrančių. Jie jau tvirtinasi Centrinėje Amerikoje. Greit gal bus Čilėj. Rusų žvejybos laivynas žvejos ir turės uostus sustojimui Ramiajame vandenyne. Kiribati sala, su kuria Maskva turi žvejybos sutartį yra arčiau Havajų salų, negu Honolulų nuo Los Angeles! Kaip ilgai Š. Amerika gali laukti be kapituliacijos?!

Šitą liūdną ir pavojingą padėtį privalom skelbti visur, kur tik galim: per spaudą, per politikus ir vidaus bei tarptautines organizacijas. Lai niekas savęs tuščiai neramina Amerikoje, Australijoje, Kanadoje ar kur kitur, kad tuos kraštus skiria nuo Rusijos platūs vandenynai ir jiems negresia invazija. Nežiūrint nuotolių ir vandenynų Raudonoji armija paėmė į savo rankas Kubą, Abisiniją, Angolą ir greit turės Filipinus ir P. Afriką. Maskvai užtenka revoliucijų. Jei nereikia daryti invazijų!

Mūsų veiklos planai, jei norim pasiekti ko nors konkrečiau ir nau dingo pavergtai tėvynei, privalo nepamiršti šito. Mūsų vartojamas ginklas: spauda ir žodis tinkamu momentu ir tinkamoj formoj. Maskva yra jautri pasirodymui neigiamų žinių apie Sovietų Sąjungos daromus persekiojimus, žmogaus teisių laužymą, rusifikaciją ir imperializmą. Iškėlę pasaulinėj spaudoj rusų žiaurumus Lietuvoj, dažnai padėsime pagerinti padėtį suimtų mūsų brolių ir gal KGB pasidarys atsargesnė savo darbe.

Verta kalbinti ir kitas etnines grupes, kad su jom kartu didesnėm jėgom dirbtume šį darbą, kuris tikriausiai prisidėtų prie Vakarų realybės supratimo pagreitinimo ir kartu sutrumpinimo Rytų Europos ir Lietuvos vergovės. Toks mūsų veikimas yra neatidėliotinas. Kada Š. Amerika liks apsupta arba jos ekonomija pablogės, su kuo reikia skaitytis, tada jau bus per vėlu.

MIRĖ ELENA JUCIŪTĖ

Bostone, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, nuo vėžio ligos mirė 75-rių metų amžiaus mokytoja ir lietuviškosios spaudos darbuotoja, buvusi Sibiro tremtinė Elena Juciūtė.

Buvo pagarsėjusi ypač savo atsiminimų knygomis "Pėdos mirties zonoje" ir "Igorkos naujamies tīs", kuriose vaizdžiai ir jaudinančiai aprašė savo pačios ir nesuskaitomų kitų lietuvių šurpius išgyvenimus Sibiro tremtyje.

Yra išleidusi romaną "Ažuolynėlis" apie sovietų žiauriai vykdytą Lietuvos ūkininkų likvidavimą.

Straipsniuose ir paskaitose lietuviams ir svetimtaučiam rašė ir kalbėjo apie Lietuvoje vykusį heroiską partizaninį karą, kuriame pati dalyvavo, apie lietuvių tautos naikinimą.

Gimusi Švėkšnoje, Zemaitijoje, Elena Juciūtė pokario metais, būdama mokytoja, buvo Lietuvoje areštuota už partizaninę veiklą ir du kartus nuteista priverčiamie siem darbam Sibire, kur iš viso iškalėjo aštuonerius metus. 1956 metais amnestuota ir sugrįžusi į Lietuvą, po kurio laiko gavo leidimą emigruoti į Jungtines Amerikos Valstybes.

Elenos Juciūtės vardas liks neišdildomai įrašytas lietuvių tautos kankinių istorijon. (Dr)

Nesulaikomas maldininkų antplūdis Šiluvoje

Primindamas pasauliui Lietuvą, Lietuvos katalikų bendruomenę ir Šiluvos maldininkus, Šv. Tėvas Jonas Paulius II Lietuvos tikinčiųjų tarpe sukėlė didelį entuziazmą, nubangavusį per visą kraštą, — taip mum rašo vienas klausytojas, reikšdamas savo dėkingumą popiežiui už jo žodžius, pasakytus maldininkų miniai rugpiūčio 31 d. didžiųjų Šiluvos atlaidų proga.

Šių metų Šiluvos atlaiduose buvo gyvas ir didelis judėjimas. Visais keliais plūdo tikintieji: lengvomis mašinomis, autobusais, ir pėsti, užpildydami ne tik bažnyčią ir šventorių bet ir visą miestelį. Maldininkų minia siūbuote siūbavo. Švenčiausios Mergelės Marijos apsireiškimo koplyčioje nesibaigiančiomis eilėmis maldininkai ėjo keliais aplink altorių. Visi stengėsi paliesti tą akmenį, ant kurio — kaip tradicija liūdijs — buvo apsireiškusi Švenčiausioji Mergelė Marija. Iš daugelio Lietuvos parapijų didesni ar mažesni maldininkų būreliai giesmėmis reiškė savo meilę ir ištikimybę Dievo Motinai. Čia nuskambėjo

giesmė ir vokiečių kalba: giedojo iš tolimos Karagandos atvykęs vokiečių katalikų jaunimas. Latviškai giedojo iš Latvijos atvykę maldininkai.

Atskiromis dienomis pamaldom vadovavo ir pamokslus sakė Lietuvos vyskupai. Šiluva dabar garsėja uolių kunigų organizuojamomis pamaldomis už Lietuvą kiekvieno mėnesio 13 dieną, prisimenant 1917 metais Fatimoje įvykusius Marijos apsireiškimus. Su dideliu dėmesiu maldininkai lanko Airijos katalikų prieš keletą metų padovanotą Dievo Motinos statulą, kuri buvo pastatyta Šiluvoje.

Šie metai Šiluvai yra ypatingi: lygiai prieš 200 metų rugsėjo 8 d. buvo iškilmingai vainikuotas Šiluvos Dievo Motinos paveikslas. Ypač nuo to laiko Šiluva tapo visos Lietuvos tikinčiųjų šventovė. Maldos kelionės į Šiluvą tapo daugelio lietuvių gražia tradicija. Pušynais pasipuošusi šventovė su traukdavo tūkstančius maldininkų. Ne tik tai tikinčiųjų širdys — kaip pasakoja tėvai ir seneliai, — bet ir pušų viršūnės krypavo į

Marijos apsireiškimų vietą.

Kai kas norėtų užtvenkti šį gailišką maldos kelionių srautą, užgesinti per šimtmečius išliepsnėjusią ugnį. Bet teisingai sako Maijonis: "Nebeužtvenksi upės bėgimo". Tai kasmet iš naujo patvirtina tos nesuskaitomos maldininkų minios, kuriomis subanguoja Šiluva ir jos pušynai. Drauge su tomis maldininkų miniomis šiemet savo malda ir savo žodžiu buvo ir popiežius Jonas Paulius II.

LRTV

JAU NUŠOVĖ MILIJONĄ AFGANŲ

Afganistano sostinėje Kabule buvo įvykdytas atentatas prieš Sovietų Sąjungos prekybos misiją. Prie misijos patalpų buvo susprog dinta galinga bomba nuo kurios žuvo trys asmenys ir keliolika kitų žmonių buvo sužeisti. Tai jau nebe pirmas atentatas prieš sovietų įstaigas Kabule. Įvairiose Afganistano srityse, tuo tarpu, partizanai tęsia kovą prieš sovietų okupacinę kariuomenę ir vietos valdžios kariauną. Pakistano užsienio reikalų ministras, kalbėdamas Afganistano klausimu pažymėjo, kad šešerių su puse metų laikotarpyje, tai yra nuo sovietinės okupacijos Afganistane pradžios, karo veiksmuose žuvo apie milijoną žmonių, o kiti penki milijonai afganų buvo priversti palikti kraštą. Dauguma pabėgėlių prisiglaudė Pakistane ir Irane.

RAŠOTE TESTAMENTĄ?

Skirkite dalį "Tėviškės Aidams!"

Mintimi šventa ten investuokite save,

Kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduos!"

ALEKSANDRAS ŽIRGULYS

Skaitau laikraščiuose pranešimus, kad šių metų rugpjūčio 11 d. Vilniuje mirė A. Žirgulys, sulaukęs 77 m. amžiaus. Prisiminimuose grįžta tolimesni praeitis - beveik už 50 metų, kada, būnant vyresnėse klasėse Šakių "Žiburio" gimnazijoje, lietuvių kalbą ir literatūrą mums pradėjo dėstyti naujai atkeltas mokytojas A. Žirgulys. Pamokose nuo buvusių mokytojų jis skyrėsi tuo, kad jutome jog jis myli tą lietuvių kalbą, ja gyvena, išgirdęs retesnę zanavykų tarmės žodį už jo užkibdavu, kaip žuvis ant meškerės kabliuko, ir pamoka virsdavo išsivaizdavimo studija. Literatūra jam buvo nuosavas kiemas, lietuvių klasikų personažai buvo jo kaimynai, giminės, artimiausi pažįstami. Ta kalbos ir literatūros meile jis "užkrėtė" ir savo mokinius. Įvedęs naują rašomuosius darbus vertinti dviem pažymiais (I - gramatika ir sintaksė, II - stilius), iškasė mokinių literatūrinius talentus ir skatino juos ugdyti. Dalyvaudamas ateitininkų literatūrinių susirinkimuose jis kritika ir patarimais atskleidė kūrybos eldorado, pakurstė mūsų savigarbą pavadindamas poetais, rašytojais. Šiandien, tikiu, ne aš vienas, bet daugelis jo mokinių, galintieji savo mintį suregzti literatūriniu sakiniu, tebejuočiame mokytojų A. Žirguliui didelį dėkingumą.

1934 m. baigęs Vytauto Didžiojo universitetą Kaune ir išsigijęs lie-

tuvių kalbos ir literatūros specialybę, A. Žirgulys mokytojavo Šakių, Kybartų, Kauno, Panevėžio, Kėdainių gimnazijose. Šalia to rinko tautosaką ir žodžius "Lietuvių kalbos žodyno" kartotekai. Kalbos klausimais rašė "Židinyje", "Ateityje", "Naujojoje Romuvoje" ir kt.

Rusų okupacijoje, lietuvių literatūrą užliejus "socialistiniam realizmui", Žirgulys, kaip ir daugelis rašytojų, ėmėsi saugiausio, savo mintis ir pažiūras neišvartaujančio darbo - vertimų, daugiausia iš latvių kalbos išvertęs grožinės literatūros kūrinių. Vėliau, įsitaisęs "Vagos" leidyklos redaktoriumi, vieton žengęs padidžiam keliu "didžiajam broliui", ėmėsi lietuvių klasikų raštų redagavimo ir paruošimo spaudai. Visose okupacijos audrose išlaikęs bičiulystę su V. Mykolaičiu - Putinu (o paskutiniaisiais jo gyvenimo metais likęs jo artimiau

siu globėju) Žirgulys paruošė spaudai jo raštų 10 tomų. Tą darbą tęsė toliau - suredagavo ir surado leidėjus Lazdynų Pelėdos raštų 7 tomams, Žemaitės - 6 tom., G. Petkevičaitės - 6 tom., Vaižganto, D. Poškos, Baranausko ir kitų raštams. Apie lietuvių kalbos rašybą, skyrybą ir kalbos kultūros klausimais rašė spaudoje. Dvieju tomų veikalais - "Literatūros keliuose" ir "Prie redaktoriaus stalo" Žirgulys atskleidžia savo surastą raštų redagavimo sistemą, ragina atkreipti ypatingą dėmesį į kalbos grynumą ir taisyklingumą iš svetimų kalbų verčiant veikalus į lietuvių kalbą.

Baigiant šį nekrologą ir besidžiaugiant A. Žirgolio dideliais nuopelnais lietuvių literatūrai, taip pat reikia pasidžiaugti jo laime okupacijoje "nugyventi savo amželį" ir mirti natūralia mirtimi, nereikėjus jo lavono išgriebti iš Neris, kaip kito lietuvių kalbininko - Jono Kazlausko.

Pr. Pusdešris

Lituanistinė mokykla - Švento Kazimiero globoje

Švento Kazimiero lietuvių mokykla randasi Lietuvių katalikų centre Adelaidėje.

Mokyklai šiuo metu vadovauja Elena Varnienė. Ji vadovavo šiai mokyklai ir jos steigimosi metais. Tai kilni asmenybė, paaukojusi daug jaunystės dienų šiam neįkainojamos vertės darbui. Manau, kada ji stabeli ir atsigrįžus atgal pasižiūri, randa tam tikro pa-

sitenkinimo, nes mato visą eilę išaugusių stiprių asmenybių su gražia lietuvių kalba. Aišku, visa tai buvo pasiekta ir kitiems mokytojams dirbant.

Šiais metais šv. Kazimiero mokykloje mokytojų skaičius nėra didelis, jį sudaro šie mokytojai: mokyklos vedėja Elena Varnienė, kunigas Juozas Petraitis, Auksė Visockienė - darželio vedėja ir Jūratė Kubilienė - mokytoja.

Skaitytojai pasisako

Gerbiamas Redaktorai,

Lietuviškas posakis sako, "ką Dievas baudžia, pirma protą sumaišo". Bijau, kad jis mums, Australijos lietuviams, labai tinka šiuometinėje psichologinėje nuotaikoje, kai yra prasidėję, tūlų žydiškų organizacijų pastangomis, ieškojimai karo nusikaltėlių Australijos mažumose, įskaitant ir lietuvių tarpe. Nusikaltėlių "medžiotojai" skrupulingai pabrėžia, kad jie nekaltina tautinių grupių, bet ieško tik tikrų karo nusikaltėlių, kurie, jų teigimu, dalyvavę šlykščiose žudynėse karo metu. Ar tas jų teigimas, kad kaltinami tik kaltieji, yra nuoširdus, to niekas negali žinoti, bet jis skamba labai santūriai. Ieškoma karo nusikaltėlių. Gi net ir kariuomenės daliniuose pakliuvę, ar tie daliniai būtų buvę rusų ar vokiečių, nėra jokie karo nusikaltėliai. Visur pabrėžiama, kad ieškoma žudikų, kurie naikino Lietuvoje ir kaimynystėje gyvenusius žydų kilmės civilius žmones, vyrus, moteris ir vaikus.

Žinoma, ekstremistai naudojami ta proga ir bando savo neapykantą nukreipti į visus "parinktų" mažumų žmones. Visa tai labai nemalonu, ypač, kad mūsų senesnioji karta ir taip daug nukentėjusi nuo karo. Natūralu, kad kyla noras bet kaip gintis, nors nevisai aišku kas ir kodėl yra puolami. Žinoma, jei visi mūsų bendruomenės nariai elgtųsi protingai, tad nemanau, kad būtų tikro pavojaus. Nesu girdėjęs nei apie vieną karo nusikaltėlį, žudžiusį nekaltus žmones, kuris slypėtų mūsų tarpe. Gi per eilę metų, reikia manyti, kad jei tokių būtų, tai apie juos kas nors, ką nors žinotų. Tad, manyčiau, kad tikrų karo nusikaltėlių mūsų tarpe iš vis nėra, nors negalima paneigti, kad per visą Australiją gal ir yra kur nors pasislėpę keli tokie asmenys.

Racionaliai svarstant, atrodytų,

kad apsiginti nuo nepamatuotos neapykantos būtų galima atkreipti dėmesį į tai, kad lietuvių tauta, kai turėjo savo nepriklausomą valstybę, gana darniai sugyveno su žydų mažuma, bent lyginant su tuometinėmis sąlygomis kitose valstybėse. Nors žydų buvo apie 6 procentai, virš pusės krašto gydytojų buvo žydai, laisvai veikė žydiškos mokyklos, jiems negrėšė jokie pogromai, jie turėjo pilną religinę laisvę ir t.t. Dėl jų šurpauš likimo vokiečių okupacijos metu, galėtume pamatuotai teigti, kad lietuvių visa tauta nėra kalta, nes to tikrai nebūtų įvykę, jei nebūtų buvę okupantai. Be to, daug jų buvo išgelbėti lietuvių, kurie tai darydami statė pavojun ne tik savo, bet ir savo šeimų bei artimųjų gyvybes. Taip pat galėtume priminti, kad ir mus, lietuvius, okupantas persekiojo. Gerai žinome, kad ištisi kaimai buvo sudeginti ir jų gyventojai sunaikinti vien tik todėl, kad kas tai toje vietovėje nušovė vokiečių kareivį.

Tad taip būtų galima gintis nuo nepamatuotų užmetimų. O kas vyksta? Netaikydamas šių pastabų nei vienam asmeniui, noriu tik kalbėti apie susidariusį išpūdį iš viešųjų pasisakymų, ypač atkreipti dėmesį ir į kitų paliestų mažumų pasisakymus. Stačiai neįtikėtina - klausantis viešų pareiškimų susidaria išpūdį, kad teigiama ir aiškinama, kaip "žydai" bendradarbiavo su Sovietais pirmosios okupacijos metu, kaip NKVD "žydai" kankino ir trėmė mūsų nekaltus žmones. Lyg tai visi žydai tai būtų darę, lyg tai visi žydai būtų tarnavę NKVD. Pirma, tai yra be abejo neteisybė, nes ne visi žydai buvo NKVD, lygiai taip kaip teigimas, kad visi lietuviai buvo žudikai, yra skaudžiai užgaunanti neteisybė. Antra, ko galime siekti darydami užmetimus žydams dėl jų elgesio pirmosios Sovietinės okupacijos metu, net

ir jei tie užmetimai būtų tikslūs ir teisingi? Kaip mes galime apsiginti nuo nepamatuotų kaltinimų "lietuviams", ypač kai turime prieštariškumą, kad gali būti su pagrindu kaltinami keliems, kad ir mums nežinomiems asmenims, jei mes patys kaltiname "žydus", o ne atskirus asmenis, karo nusikaltėlius? Net jei ir būtų galima įrodyti, kad tūlas asmuo buvęs karo nusikaltėliu pirmosios Sovietų okupacijos metu, ar tai yra koks pateisinimas žmogžudysčių antrosios okupacijos metu?

Tas toks aiškinimas taip keistas, kad gal reikia visai banaliu pavyzdžiu jį išryškinti. Jonas sako Petru, kad Petro gatvėje gyvena žmogžudys ir dėl to Petras ir visa jo gatvė tikriausiai vagys ir plėšikai. Petras nėra nei vagis, nei plėšikas. Kad apsiginti nuo nepamatuoto užpuolimo, Petras atsikerta, kad ir Jono gatvėje gyvena žmogžudys, tad ir Jonas be abejo yra vagis ir plėšikas. Kaip tik dėl to jis vargšas Petras yra niekuo dėtas.

Ką sakytume apie tokią Petro gynybą? Sakytume, kad jis yra visiškai kvailys. Tad kodėl taip nereaguotume, jei kas iš mūsų pradėtų viešai pasakoti kaip "brolius lietuvius" persekiojo "žydai", ir pasakotų lyg tai būtų patikrinamas faktas, lyg tai būtų kokia tai gynyba prieš teigimą, kad "niekuo nekalti žydai" buvo persekiojami "lietuvių".

Man baisu. Baisu ne tų kaltintojų, bet mūsų pačių žmonių kvailumo ir naivumo. Baisu, kad per tą paiką pyktį ir iniršimą patys save taip prisistatysime, kad tie lietuvių kaltintojai ir be jokių įrodymų bus laimėję. Patys sugriausime bet kokią savo reikšmę politinėje srityje, sugriausime savo patikimumą kaip politinių skriaudų liudytojų. KGB galės juoktis nuo Vilniaus iki Maskvos vartų...

"Ką Dievas baudžia, tam pirma protą sumaišo". Kuo mes tos bausmės užsitarnavome?

Algis Kabaila (Dr.)

AMERIKIETIS PASIRINKO SOVIETŲ SAJUNGĄ

Sov. Sąjunga retai tesusiduria su politinio prieglobsčio suteikimo problema, nes nedažnai pasitaiko, kad laisvėje gyvenantys žmonės ryžtasi pasirinkti nelaisvę. Toks retas atsitikimas įvyko šiomis dienomis, kai amerikietis gydytojas vėžio ligos specialistas Arnold Lokshin su šeima pasiprašė sovietų politinės globos, kuri jam buvo suteikta. Gydytojas pasipasakojo, jog gyvendamas Amerikoje amerikiečių žvalgybos buvęs persekiojamas dėl priešinosi prezidentui Reagan administracijos vedamai politikai. Dr. Lokshin prisistatė kaip buvęs garsiųjų Harvardo ir Kalifornijos universitetų bendradarbis, bet šie universitetai paneigė, kad jis turėjęs bet kokių ryšių su šiomis mokslo įstaigomis. Amerikos valstybės departamentas, iš savo pusės, pažymėjo, kad gydytojas Lokshin, kaip Amerikos pilietis, yra laisvas pasirinkti gyvenamąją vietą.

LRTV

Auksė ir Jūratė pirmąjį pradą lietuvių kalbos gavo šioje mokykloje, o dabar jau moko jauną priaugančią kartą.

Kiek vyresnė mokinė yra Loretta Jablonskytė - gražiai lietuviškai kalbanti, o kiti visi daug mažesni, pasiryžę ant savo pečių nešti būsimą lietuviškos ateitį. Jų pirmieji tariami lietuviški žodžiai duoda daug vilčių, tai mokinukai: Darius su savo sesute Laimute, "vikrutis" Dovydelis, Rebecca pirmoji ir Rebecca antroji, Luke "Lukas" ir Neris. Tai būrelis, kuris jau žengia pirmuosius didvyriškus žingsnelius.

Stebėdamas lituanistinių mokyklų mokytojus, susimąstai ir kyla noras pasekti juos bent kituose veikimo baruose. Čia ir iškyla tas klausukas - iš kur tie žmonės gauna to impulso, tos kantrybės, nebijodami apsikrauti save darbu ir tęsti metų metais. Čia išryškėja tų žmonių didžiulė meilė lietuvių kalbai ir sava tautai.

Pažvelgus į pačios mokyklos klases stebina jų šiluma, kurią junti, matydamas pačių mokinių darbus - darbelius, skoningai ir tvarkingai išdėstytus, sugrupuotus. Visa tai aprašyti reiktų daug vietos ir laiko. Manau nesuklysiu sakydamas, kad čia jau pati tautosakė klasė. Ji nėra tik mokytojų žodžiais išsakyta, bet pačių mokinių darbai išdėstyti, suderinti, lyg būtų parodė.

Šias eilutes rašydamas, pradėdu mąstyti ir klausti savęs - kuo eilinis pilietis galėtų padėti? Kažkaip švysteli mintis, kad gal būtų tiems mokytojams kiek lengviau, jeigu kiekvienas sąžiningas lietuvis - lietuvis bent kiek prisidėtų. Esu įsitikinęs, kad tėvams taip pat ne visada pasiseka savo šeimoms prieauglį padaryti lietuviškai suprantantį. Manyčiau, ar nevertetų propaguoti mintį, kad kiekvienas lietuvis išpareigotų nors vieną jaunuolį pamokinti lietuvių kalbos. Turiu galvoje - vyras savo žmoną, savo draugę, sužadėtinę, bendradarbę, bendradarbį, sportuotoją, anūkėlį. Jeigu pasiryžtume tik vieną asmenį gyvenime pamokyti, jau pasidarytų didelė parama savaitgalio mokyklų mokytojams ir lietuvių kalba vėl stotų ant stiprių pamatų. Žinoma, tai nepraeitų be tam tikrų sunkumų, bet savo draugų ar giminių tarpe galima pasidairyti.

Jeigu stipriai pasižadėtume išlaikyti mūsų gražiąją kalbą per mūsų savaitgalio mokyklas, tai gal ir pasisektų.

Vytautas Janulis

Kai du stos ... visados

Adelaidės choro "Lituania" 37-asis metinis koncertas, kuris įvyko spalio 18 d. Lietuvių Namuose buvo neįprastas ta prasme, nes jam talkininkavo Melbourne Dainos Sambūris. Bijau, kad kas nepagalvotų jog "Lituania" choras nusilpo ir jau reikalingas kaimynų pagalbos - ne. Tai buvo vadovų labai gražus užsimojimas pasikviesti Dainos Sambūrį ir pasidalinti metinio intensyvaus darbo vaisiais. Nebuvo tai chorų rungtyniavimas ar varžybos, bet draugiškas vienminčių dainos mylėtojų ir puoselėtojų mažasis festivalis, o adelaidiškiams suteikęs didelę meninę šventę. Tiek iš vienos ir iš antros pusės parodytas nemažas pasišventimas vieniems atvažiuoti, o kitiems svečius priimti. Tačiau, visos kilūtys lengvai nugalimos, kurios kyla iš meilės menui ir lietuviškai dainai. Štai, artėja Sydnėjų Meno dienos ir šių dviejų chorų susitikimas bus kaip įnašas į tautinio meno aruodą, o mums visiems užtikrinimas, kad tol, kol gyvuos chorai ir skambės lietuviška daina, mes būsimė gyvi ir stiprūs dvasioje.

Pirmoje programos dalyje "Lituania" choras padainavo tris dainas: Miškuos - J. Siniaus, Jau-nystė - S. Gailevičiaus, Karvelėli - Č. Sasnausko, solo partiją atliko J. Maželienė. Dirigentė G. Vasiliauskienė pasveikino svečius melbourniškis su kompozitoriaus A. Klovo kūriniu Pasveikinimo choras. Melbourne Dainos Sambūris išpildė: S. Sodeikos - Jūs berneliai, F. Strolio - Narsuolių daina, V. Budrevičiaus - Oi aukšti ažuolėliai, O. Metrikienės - Vai upeli, A. Bražinsko - Pabaigtuvių pėdas, A. Andriulio - ateisiu. Solo partiją atliko B. Staugaitienė, dirigavo B. Prašmutaitė. B. Budriūno kantatą "Tu Vilniuj pasilik valdove" su solistu P. Račkausku, diriguoju D. Levickienei ir pianinu palydint A. Laurinaičiui, buvo baigta pirmoji koncerto dalis. Čia noriu nors trumpai pasakyti apie koncerto 1-ąją dalį.

Dainininkų ir dirigentų ilgų metų patirtis parodė aukštą meno lygį, prašokantį mėgėjiškumą. Kiekviena daina, su mažom išimtim, gerai interpretuota, balsai išlyginti, nesijautė forsavimo, išgautas spalvų nuansas, gera ir ryški žodžių tarsena. Atliktos B. Staugaitienės ir J. Maželienės solo partijos įnešė koncertui įvairumo, o jų švelnūs lyriniai balsai ir kukli laikysena maloniai nuteikė žiūrovus. Kiekviena dirigentė parodė ryškų savitumą ir dainų interpretavimo charakterį. B. Budriūno kantatos išpildymas buvo šio vakaro perliukas. Čia tenka pasigėrėti choro pajėgumu, dirigentės D. Levickienės meistrišku sugebėjimu, solisto P. Račkausko bal-

siniu subrendimu ir reprezentacine išvaizda ir A. Laurinaičio pianino palyda. Manau, kad ir pats kompozitorius kantatos išpildymui negalėtų nieko primesti. Po trumpos pertraukos scenoje pasirodė Dainos Sambūrio vyrų choras ir, diriguoju D. Levickienei, gražiai padainavo Lygioj lankelėj - J. Švedo ir O dalele tu mano - B. Vasiliausko.

Jungtinis moterų choras, diriguoju B. Prašmutaitė, pasigėrėtinai išpildė - Dainų šalėlė V. Budrevičiaus ir Pavasaris komp. Vitenio. Sekė B. Staugaitienės ir V. Daniaus gerai išpildytas duetas: Mylėk ir lauk. Priedui V. Daniaus nepašykštėjo solo padainuoti komp. Raudonikio Žalia rūta, mor morandu pritariant trio ponioms: Baltrūnienei, Staugaitienei ir Prašmutaitėi. Gražūs žodžiai, puiki melodija. Jungtinis mišrus choras, dir. D. Levickienei, padainavo S. Šimkaus - Atsisveikinimas su giria, A. Bražinsko - Einu per žemę jautriai, deklamuojant E. Šeikienei ir diriguoju B. Prašmutaitėi.

Koncerto užbaigimui dir. G. Vasiliauskienė iškilingai - majasotiškai nuskambėjo S. Sodeikos Šiaurės Pašvaistė. Šis kompozitoriaus kūrinys tarsi išeiivių malda, kuri kiekvieno lietuvių širdyje sukelia skausmingą ilgę ir meilę savam kraštui. Chorams akompanavo I. Velgush, ji gerai įsijaučia į lietuviškų dainų melodiją ir nuoširdžiai talkininkauja mūsų dirigentei G. Vasiliauskienei. Vertai ir užtarnauti chorai, jų vadovai ir solistai buvo gausiai apdovantuoti gėlėmis, ilgais plojimais ir ALB pirm. J. Stačiūno gražiais padėkos žodžiais. Džiugu buvo stebėti Melbourne Dainos Sambūrio choro sąstatą ir matyti jaunas choro atžalas. Turėjome ir mes G. Vasiliauskienės ir kun. dr. A. Savicko pastangomis suburtas "Eglutės", bet deja, jos be laiko nudžiūvo. Nors salė buvo sausakimša, bet nebuvo jaunimo nei jų vadovų, vis tie patys žilagalviai, kurie lietuviybės išlaikymo darbą bandė ir bando įrodyti darbais, o ne tuščiais žodžiais.

Surikiavus stalus ir kėdes sekė padėkos ir atsisveikinimo vaišės, kurias paruošė darbščios choristės ir jų talkininkės. Adelaidės choro administratorius A. Šerelis eilės tvarka davė pasidalinti dienos išpūdžiais ir nuotai komis. G. Vasiliauskienė šiltai įvertino ir pasidžiaugė koncerto pasisekimu ir glaudžiu abiejų chorų bendradarbiavimu. L. Baltrūnas išgyrė ir įvertino chorų didelį įnašą lietuviybės išlaikyme. Buvo malonu matyti Tėviškės Aidų redaktorių kun. dr. Pr. Dauknį. Jis yra apdovanojamas meno pajutimu, sugeba

ir moka tinkamai įvertinti meną ir menininkus. Jo puikios pareikštos mintys TA vedamajam Nr. 40. Teko sužinoti, kad artėja kun. dr. Daukno gimtadienis, tad choristai ir svečiai pakėlė šampano taures ir palinkėjo Ilgiausių metų! O jis pareiškė viltis, kad mūsų chorai dar ilgai mus stiprins dvasiniai ir pakels lietuvių į Dangiškos harmonijos grožį ir gerį.

Elena Dainienė

"VARPO" KLUBAS

(Tęsinys iš Nr. 41)

Žaidimas greitas, ypač Doncasterio komandos. Jos puikiai išvytė greitą prasilaužimą su Rasa ir Rita Sidlauskaitė. Gabija Ziedienė kontroliuoja žaidimą ir įtikinančiai įmeta progai pasitaikius. Dalia Antanaitienė nepamainoma po krepšiu. Sviedinius nuimėdama sudarydama progos komandai sugrįžti į puolimą. Angelė Kristens puikiais prasiveržimais įmeta į krepšį. Atrodo, kad jai taip lengva! Kristina Feddensen ilgametė sporto švenčių dalyvė savo beveik 6 pėdų aukščiu ir lankstumu atlieka puikų gynybos darbą, sudarydama daug bėdos melbourniškėms. Rungtynės baigiasi 33-32 Buleen Varpo naudai. Už Buleen daugiausiai taškų pelnė Rita Sidlauskaitė - 18, o už Melbourne Varpą Daina Balnionytė - 14.

Sekančios rungtynės tarp Varpo Melbourne žemiau 13 ir Doncasterio, žemiau 12 metų komandų. Treneriai susišaukė savo būrius duoda paskutinius nurodymus. Jaunimas nori kuo geriau pasirodyti ir kuo greičiau pradėti. Stebint žaidimo eigą, tuojau matyti, kad Doncasterio berniukai geriau susižaidė. Doncasterio centras Stepsas Levickis pasirodo karingas ir niekam nenusileidžia. Gerai pasirodo ir Danius Ziedas, kuris gali būti puikus puolėjas, meta dvi baudas ir abi įmeta. Gerai pasirodo Povilas Sanders ir pats jauniausias žaidėjas Robertas Levickis. Taškus pelnė: Povilas Anders 7, Jonas Tim 8, Danius Ziedas 2, Lukas Sullivan 2. Melbourne komandoje dominuoja broliai Arai - Tomas ir Petras. Daugiausiai taškų sumeta Tomas, 16 iš 30. Antanas Guoga pelnė 2 ir Matas Sadauskas 2. Krepšinis neužsibaičia vien tik taškų laimėjimu. Reikia gerų dengėjų ir, kurie kamuo-liją nepraranda, pasidarydami vertingą komandos nariai. Krepšinio laimėjimą neša vien tik geras komandinis susižaidimas. Antanas Kaladė pasirodė veržlus ir kartu su broliuku Andriumi bus geri krepšininiai. Matas Spence - Sadauskas švelnaus būdo, bet vistiek eina ten, kur kova vyksta ir nenuleidžia rankų. Abi komandos turi gerą ateitį, ypač kai tėveliai prisideda prie komandų gyvenimo. V.K.K.

(Bus daugiau)

YRA GALIMYBĖ ĮSIGYTI ŠIUOS LEIDINIUS

Lietuvių Enciklopedija, 37 tomai	\$ 370.00
Lietuvių Enciklopedijos 37-tas tomas	\$ 35.00
Anksčiau užsisakiusiems - \$ 33.50	
Encyklopedia Lithuanica, 6 tomai	\$ 150.00
Vinco Krėvės raštai, 6 tomai	\$ 35.00
Signataro Petro Klimo iš mano atsiminimų	\$ 13.25
Prez. A. Smetonos raštai, Pasakyta Parašyta	\$ 11.25

J. Kapočius, PO Box 95, So. Boston, MA 02127

Iškirpti: Užsakymus ir mokestį siųsti US dol.

Vardas, Pavardė

Adresas

Maloniai kviečiame visus atvykti į Melbourne Dainos Sambūrio

METINĮ KONCERTĄ

lapkričio mėn. 9 dieną 2.30 val.

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Dainos Sambūriui programą atlikti padės tautinių šokių grupė "Šokdava".

Įėjimas \$ 6. Vaikams veltui.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Visų šventųjų šventė yra ateinantį šeštadienį, lapkričio 1 d. Ji paprastai yra privaloma, bet šiais metais ji neprivaloma, nes yra greta sekmadienio.

Už a.a. Bronę Mačiulaitienę V. R. Rutkauskai užprašė šv. Mišias ir taip pat skyrė auką Tėviškės Aidams \$ 10.

Gyvojo Rožančiaus nariai lapkričio mėnesį meldžiasi už mirusius.

Ona Petravičienė, 64 m. amžiaus mirė spalio 25 d. Palaidota ji Springvale kapinėse, kur taip pat anksčiau palaidotas ir jos vyras Bronius Petravičius.

Kapines lankysime Vėlinių dieną, lapkričio 2, 3 val. p.p. Bus lankomos Fawknere ir Springvale kapinės. Fawknere rinktis lietuvių sektoriuje, o Springvale prie raštinės. Tuo metu bus taip pat pašventinami antkapiai, jei tokių

MELBOURNAS

MELB. LIETUVIŲ KLUBAS

Melbourno Lietuvių klubo valdyba praneša, kad keturi naujai išrinkti nariai įstojo į valdybą. Dr. P. Kabaila pasitraukė iš valdybos pareigų ir naujos valdybos pareigų pasiskirstymai yra tokie: pirmininkas P. Šungaila, sekretorius G. Statkus, išdininkai P. Jokubaitis ir M. Didžys, ryšių vedėja A. Butkutė, parengimų ir virtuvės vadovė M. Žiogienė, ūkio vedėjas A. Karazija.

PENSININKAMS I

Pranešame Pensininkų sąjungos nariams, kad sekantis susirinkimas įvyks lapkričio 4 d. 12 val. Lietuvių Namuose. Prašome skaitlingai dalyvauti.

Pensininkų Valdyba

AUSTRALIJA IR

NAUJOJI ZELANDIJA

Maldos Apaštalavimas

Jo Sventenybė popiežius Jonas Paulius II lapkričio mėn. MA nariams skyrė sekančias intencijas: b e n d r a j a - už Bažnyčią Filipinuose;

m i s i j ų - už Šv. Tėvo apaštališkas keliones į misijų kraštus.

Trumpas rytmetinis aukojimas — Visa aukoju Tau, Sventčiausioji Jėzaus Širdie!

BAŽNYČIA FILIPINUOSE

Filipiniečiai yra vienintelė krikščioniška tauta Tolimuose Rytuose. 1946 metais ji tapo nepriklausoma su 300.000 kv. km teritorija, kurią sudaro 7.000 mažų salelių milžiniškame okeane. Gyventojų yra 51 milijonas, dvi oficialios kalbos - filipiniečių (tagalo) ir anglų, be to 70 įvairių dialektų.

Pirmieji krikščionys čia atsirado 1521 metais su Magellano atvykimu, gi platesnė evangelizacija prasidėjo tik 1565 metais vienuolių augustiniečių, dominikonų, pranciškonų ir jėzuitų vadovybėje. Šiandien 90% gyventojų yra katalikai, turi vieną kardinolą, 110 vyskupų, 4.978 kunigų ir vienuolių, 7.130 seselių. Be to diecezijų seminarijose mokosi 4.836 klierikai.

Nežiūrint dvasiškios didelio skaičiaus, Filipinuose proporcin-

atsirastų. Apie tai pranešti kunigam. Vėlinių sekmadienį, lapkričio 2 d. šv. Mišios bus už visus mūsų mirusiuosius. Šitom Mišiomis imesti auką į aukų dėžutę, kuri bus prie bažnyčios durų.

Latrobe Valley, Sale lietuviškos pamaldos lapkričio 9 d., sekmadienį, 12 val. Our Lady of Sion vienuolyno koplyčioje, 341 York St. Sale. Po pamaldų Seniūnija ruošia Kariuomenės šventės minėjimą 68 Elgin St. Sale. Paskaitą skaitys D. Baltutienė. Bus vaišės ir loterija.

Parapijai aukojo:

\$ 100 - K. Kuzmickas, \$ 60 — A. Vyšniauskienė.

Religinei Šalpai aukojo V. E. Stagai \$ 100.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Kun. Pr. Vaseris

ALK FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMAS

Kaip jau skelbta ALK Federacijos suvažiavimas šiais metais vyks Sydneyje gruodžio 28 d., sekmadienį, prie lietuvių bažnyčios St. Joachimo Lidcombe parapijos salėje. Registracija 8 val. ryto, 8.30 val. pusryčiai, suvažiavimo posėdis 9 val., šv. Mišios 11.30 val. ir po jų pietūs iki 2 val. Vėl posėdis iki pabaigos. Paskutiniame skelbime parašyta, kad pamaldos vyks mokykloje 7 Mary St. Lidcombe, bet tai netiesa. Viskas bus prie St. Joachims bažnyčios Lidcombe.

Kiekvienas katalikiškas vienetasis išrenka po 3 atstovus suvažiavimui ir apie tai praneša Federacijos valdybai: 18 Henry St., Kensington Vic. 3031 - iki gruodžio 1 dienos.

gai kunigų skaičius yra žemiausias pasaulyje. Pavyzdžiui, JAV vienam kunigui atitenka 856 tikintieji; Europoje - 1.136; Azijoje — 2.347; Afrikoje - 3.444; Pietų Amerikoje - 6.506, bet Filipinuose net 10.392.

Kas liečia švietimą, Filipinai turi 205 universitetus ir aukštesniausias mokyklas, kurias lanko 320.000 studentų, 938 vidurines mokyklas su 412.563 mokinių ir 1.562 pradžios mokyklas su 327.847 vaikais.

Popiežius Jonas Paulius II lankydams Filipinuose 1981 metais prisistatė savo prakalbomis visoms bažnytinėms bendrijoms ir gerai susipažino su tų salų gyventojų problemomis. Paliesdamas svarbias socialines problemas, popiežius cukraus nendrių plantacijų darbininkams tarp kitko kalbėjo apie evangelijoje neturteliams skiriamą pirmenybę, kurią jis pavadino krikščioniška pirmenybe.

Kartu su popiežium šį mėnesį melskimės, kad Bažnyčia Filipinuose gautų daugiau pašaukimų į kunigus, išvystant geriau ir katalikiškas tradicijas; kad pasauliečiai sugebėtų ginti savo teises, ypač neturtelių; kad pasauliečiai, kurie vadovauja kitiems, būtų tinkamai paruošti Bažnyčios socialinėje doktrinoje, išsvengiant kartu marksistinių implikacijų; kad padaugėtų vyrų ir moterų skaičius, kurie nori skelbti evangeliją už Filipinų ribų, kad pagyvėtų dialogas su budizmu ir kitomis religijomis Rytuose.

Kun. S. Gaidelis, SJ

Malvinos ir Vytauto Miliauskų auksinis jubiliejus

Spalio 17 d. Lietuvos Kankinių koplyčioje, Lietuvių Namuose Melbourne buvo šv. Mišios už Malviną ir Vytautą Miliauskus jų vedynio gyvenimo 50 metų sukaktyje. Mišių metu jubiliatams buvo suteiktas jubiliejinis palaiminimas. Sv. Komuniją jie priėmė abiejuose pavėdaluose kartu su kunigu. Komuniją priėmė veik visi dalyviai. Jubiliejines Mišias baigtos giesme "Marija, Marija".

Jubiliejines vaišės vyko čia pat Lietuvių Namuose. Kunigui palaiminus stalus, susėdo daug jubiliatų svečių. Vaišes pravedė Miliauskos švogeriai Edvardas Marganavičius. Jubiliatams sveikino prel. Pr. Vaseris, įteikdamas jiems Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus medalį. Vyt. Šalkūnas savo sveikinime nusakė Vytauto Miliauskos jaunystės dienas. Ilgiausių metų jubiliatams skambėjo prie šampano taurių.

Vytautas Miliauskas dzūkas. Baigęs Alytuje gimnaziją, pasirinko miškininkų mokyklą. Ją baigęs atitarnavo kariuomenėje aspirantu ir buvo pakeltas leitenantu. Girininku Vytautas dirbo keliose vietose, ir Alsėdžiuose jau buvo pakeltas urėdo pavaduotoju.

Malvina nuo Marijampolės, iš Sasnavos. Pilviškiuose ji baigė vidurinę mokyklą ir vėliau mokėsi Kaune dailės darbų mokykloje. Sutuoktuvės su Vytautu buvo Ma-

rijampolės bažnyčioje.

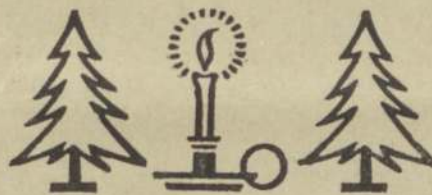
Išėjimoje Miliauskai aktyvūs lietuviškame gyvenime. Įsikūrė Melbourne ir čia jie visiems pažįstami. Vytautas kelias kadencijas buvo Kat. Federacijos valdyboje. Jis taip pat ir girininkų sąjungoj. Mėgsta jis meną ir drožinėja iš medžio kryželius, smūtkelius, rankšluostines ir kitokius dalykus.

Malvina aktyvi Kat. Moterų Draugijoje. Ji ne vieną kartą yra buvusi draugijos valdyboje įvairiose pareigose. Taip pat ji mėgsta rašinėti. Tėv. Aiduose ji aprašė savo kelionę po Europą, o kartais parašo ir atskirą straipsnelį.

Linkime jubiliatams dar daug stiprių metų! pv.

SOVIETAI NUBAUDĖ BAPTISTUS

Sovietinis saugumas ir milicijos pareigūnai žiauriai užpuolė neregistruotą baptistų bendruomenę, susirinkusią į pamaldas savo įkūrimo 25 m. sukakties proga. Tai praneša Christian Solidarity International paskutiniame savo žinių biuletenio numeryje. Neregistruotos baptistų bendruomenės jubiliejines pamaldas įvyko viename miškelyje netoli Leningrado. Jose dalyvavo apie du šimtai penkiasdešimt baptistų. Pamaldų metu staiga pasirodė 700 sovietinės milicijos ir saugumo darbuotojų, kurie grubiai išvaikė pamaldų dalyvius. Dvidešimt baptistų buvo sulaikyti. Jiem vėliau buvo iškeltos teisminės bylos. Christian Solidarity International žiniomis 20 areštuotų baptistų buvo nuteisti nuo penkių iki penkiolikos parų kalėjimo. Daugelis baptistų buvo sulaikyti dar pakeliui į jubiliejines pamaldas, o vėliau paleisti. Sov. Rusijoje yra 100.000 baptistų priklausančių dviem tūkstančiam neregistruotų baptistų bendruomenių.

KALĖDŲ SVEIKINIMAI

Jau artinasi Kalėdų šventės. Savo gimines, draugus, artimuosius, organizacijos savo narius pasveikinkime per Tėviškės Aidus. Trumpas, tradicinis sveikinimas \$ 10, atsiunčiant kartu su sveikinimais, kurie bus atspausdinti TA Kalėdų laidoje. Nelaukime paskutinės dienos, jau dabar iš anksto atsiųskime sveikinimus ir rūpesčiai dings.

VI Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošos komitetas kviečia visus į Svajonių

IŠLEISTUVIŲ KONCERTĄ

Lapkričio pabaigoje svajonės išvyksta Amerikon.

Paskutinė proga išgirsti jų Amerikai paruoštą programą

Geelonge: šeštadienį, lapkričio 15, 5 val. Liet. namuose
Įėjimas \$ 6, vaikams nemokamai.

Visas pelnas VI Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui

TELEKRIZĖ IR KRIZĖ

Telekrizės naujadarų pavadinimas Melbourno lietuvių jaunimo programos, Adelaidės atvežtos spalio 11 d., reklama tikrai buvo ypatinga. Be abiejuose namuose skelbimų lentose iškabintų plakatų, be reklaminių skelbimų abiejuose vietos laikraščiuose, propagandinius lapelius rasdavo prie lėkščių sekmadienio pietautojai, jie buvo užkišami už stiklų valytuvų automobiliuose, atvykusiems į Liet. kat. centrą ar į Lietuvių namus.

Telekrizės renginys buvo vertas tokios ypatingos reklamos. Jau vien tai, kad šis sceninis pastatymas yra sukurtas paties jaunimo, buvo ypatingas, nes šiais laikais susitikti su lietuviška jaunimo kūryba taip retai pasitaiko, kad ji sukelti nuostabą, kaip baltos varnos pamatymas eukalipto šakose. Kūryba žmogus atskleidžia pats save, todėl iškilo ir kitas susijdomavimas - kas šių dienų lietuvių jaunimui rūpi, ką jie turi vyresniajai kartai pasakyti? Tie klausimai pasidarė dar labiau intriguojantys pagalvojus, kad tas kūrybingasis jaunimas yra maždaug tu pačių amžiaus metų, kokiais buvome mes atvykę Australijon. Kas jiems rūpi, galime palyginti su tuo, kas mums tada rūpėjo.

Anais laikais išeidami į sceną mes žinojome, ką norime publikai pasakyti. Temose stengėmės būti originalūs, net ir juokui mokėję suteikti prasmę. Šiandien televizijos pilstymais "iš tuščio į kiaurą" jau ir mumyse yra išskalautas prasmės primatas, pasidarė priimtinas juokas dėl paties juoko (tortu tėsikimas į veidą). Jei mes su Telekrize būtume pasirodę prieš 30 metų, būtume buvę šimtaprocentiniai nušvilpti, o dabar jaunimui visai nuoširdžiai plojome. Juk jau vien tik jo ryžtas Telekrizę pastatyti, jo daugelio valandų darbas jau gerai surepetuojant, jo graži lietuvių kalbos tartis yra verti ne tik kurtinančio plojimo, bet taip pat garsių bisų. Pagarba Melbourno lietuvių jaunimui.

Linksmos Telekrizės gana liūdnas rezonansas buvo Lietuvių namų salėje matant tik apie 40 adelaidiškių ir susirūpinusių dr. A. Stankevičiaus veidą svarstant ar vietoj tikėto pelno Jaunimo kon-

gresui šis vakaras neatneš tik gryną nuostolį. O ir patiems tame "gausiame" susirinkusių skaičiuje buvusiems nuotaika buvo neįauki, "sarmatyva", kad lietuviškam jaunimui tik toks dėmesys Adelaidėje. Ir tai ne pirmą kartą. 1986 m. iš V PLJ Kongreso grįžusių Adelaidės jaunimo atstovų Lietuvių namuose suruoštame pranešime dalyvavo tik keliolika adelaidiškių. Kodėl taip vyksta, verta paieškoti spėjamų priežasčių.

Turint prieš akis Telekrizę dalyvių nutrupėjimo priežastimis galėjo būti: 1. \$ 8 peraukšta kaina daugumą sudarančių pensininkų kišenei. Ypač palyginus su prieš savaitę už tą pačią kainą vykusiu Pavasario baliumi, su samdytu orkestru ir vaisėmis. 2. Daugelį galėjo atitraukti ilgam savaitgaliui suplanuotos išvykos. 3. Vykstantiems į parengimus 7 val. pradžia vis daugiau darosi vėlumai, turint mintyje grįžimą tamsioje ir nuolat vykstančius apilėšimus. 4. Paties jaunimo vyresnėje kartoje sukelta opozicija, jo nematant tautinių švenčių minėjimuose ir kituose kultūrinuose bei pramoginiuose renginiuose. Vis garsesnis darosi murmėjimas, kad senimas darosi reikalingas tik doleriam sudėti. Kitur jo nėra, nors dauguma jų yra tarnautojai, gaunantys nepalyginamai aukštesnį atlyginimą už pensininkų "algas".

Ši kaltinimų - pasiteisinimų kolekcija, žinoma, neišsprendžia ivykusių nemalonių situacijų. Be to žvilgsnis į jaunimą naudos principu - do ut des (duodu tau, kad ir tu man duotum), pačioje esmėje yra biznieriškas, santykiuose įnešas susvetimėjimą, kurio neturėtų būti ypač tos pačios tautybės kartų bendravime. Daugeliu atvejų lietuviai vadinamės šeima, ypač glaudžiai sujungta tarpusavyje išivijoje. Šeimoje tėvai nežiūri į savo vaikus laukdami iš jų naudos, ypač neatsidūrę finansiniuose ar kitokiuose sunkumuose. Žinoma, jiems yra skaudu nematyti vaikų savo šventėse, bet jau tokia išsiskiriančių kartų dalis ir dėl to nekeršijama. Jaunimas yra mūsų vaikai. Jų lietuviški pasireiškimai yra džiaugsmingai vertinami kiekvienoje lietuvių šeimoje. Jie negali būti kitaip vertinami mūsų lietuviškoje visuomenėje, tokiems pasireiškimams

skiriant visą savo dėmesį ir paramą, jiems džiugiai pritariant ir juose kad ir nepatogiausiu mums laiku dalyvaujant. Jaunimui iš mūsų reikia ne tik finansinės paramos, bet ypač dvasinės šilimos ir mūsų pasiaukojimo aukos. Kur yra meilė, ten neatskiriama palydovė yra ir auka. O argi mes savo lietuviško jaunimo nemylime?

Pranas Pusdešris

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDAS

Aukos AL Fondui

(Tęsinys)

AMERIKAI AKTUALUS ŽMOGAUS TEISIŲ KLAUSIMAS

Amerikos valstybės sekretorius Schultz prieš išvykdamas su prezidentu Reagan į Reikjaviką taip pat pabrėžė, kad žmogaus teisių apsaugojimas bus vienas esminių klausimų svarstomų prezidento pokalbiuose su Gorbačiovu. Amerikiečių ir sovietų santykiuose negalės būti jokio pastovaus pagerėjimo, kalbėjo valstybės sekretorius Schultz, kol Sovietų Sąjungos piliečiam bus paneigta žodžio ir tikėjimo laisvė, teisė pasirinkti pagal savo norą gyvenamąją vietą. Valstybės sekretorius paneigė, kad amerikiečių rūpinimasis žmogaus teisių apsaugojimu Sovietų Sąjungoje yra kišimasis į sovietų vidaus reikalus.

Jis šia proga priminė, kad Sovietų Sąjunga yra pasirašiusi drauge su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis ir kitais kraštais Helsinkio konferencijos Baigiamąjį Aktą tuo būdu išpareigodama užtikrinti savo piliečiams visas pagrindines žmogaus teises bei laisves. Taigi, Helsinkio Baigiamąjį Aktą pasirašiusioms valstybėms negali nerūpėti, kai tos teisės bei laisvės yra pažeidžiamos. (Oss.R.)

Melbourno lietuvių aukos Tautos šventės proga: po \$ 50 V. Ročienė (130), savo sūnaus a.a. Šarūno Urbono atminimui, V. Stalgis (960), po \$ 20 kun. S. Gaidelis (185), J. Mikštas (165), S. Ribaičius (55), A. Staugaitis (260), J. Sniras (310), E. M. Sidlauskai (30), prisimindami a.a. Joną Mišauską, po \$ 10 M. Birietienė (141), A. Erminas, S. Erminas (20), J. Grigaitienė (95), A. Griepelienė (45), V. O. Jakučiai (289), A. Karazijienė (115), R. Kaunienė (120), A. A. Kesminai (125), S. Lukaitis (15), V. Lukaitis, J. S. Meiliūnai (852), po \$ 10 I. O'Dwyer (60), V. Pažereckas (85), J. Petkevičienė (75), J. Pranckūnas (312), B. Prašmutaitė (95), Z. Prašmutaitė (80), A. E. Rahdon (40), R. E. Šemetai (170), \$ 7 K. Zdanis (122), \$ 6 V. Šaulys, po \$ 5 M. Augustauskienė (10), P. Binkus, D. Brovedani, J. Bruožis (12), A. Kaspariūnas (30), M. Kaspariūnas (30), J. Meiliūnas (245), A. Medžiauskas (25), J. Paragienė (167), V. Simankevičius (260), A. Zubras (498), \$ 2 P. Šukienė, \$ 1 S. Giedraitienė.

Nauji AL Fondo nariai

Paskutiniu laiku į ALF įstojo penki nauji nariai, visi iš Adelaidės, kiekvienas jų įmokėjo po \$ 25 įstojimo mokestį: B. Jurgeionis, V. Stalba, A. Vitkūnas, K. Vanagienė, V. Vanagas. Sveikiname naujus Fondo narius.

Nauji AL Fondo šimtininkai

AL Fondo valdyba nuoširdžiai sveikina naujus Fondo šimtininkus: A. Kutką, V. M. Neverauskus, V. Ročienę, P. Smolskį, B. Starinskienę, A. Vaičaitį, H. V. Višką.

Nuoširdi padėka visiems aukotojams ir Fondo talkininkams.

V. Rekešius
AL Fondo išdininkas

Asmenišką dovaną giminėms Lietuvoje

Muitą turi sumokėti siuntinių gavėjai.

Siūlome šiuos praktiškus siuntinius, kurie yra siunčiami oro paštu.

Sintinys 8 - 1986

Vyriškas arba moteriškas anorakas, - striukė, gali būti žiemai arba sportinio tipo, sportiniai batai "Adidas" firmos arba normalūs batai, vyriški arba moteriški, puiki bliuskutė, vyriški išieginiai marškiniai.

Siuntinio kaina \$ 280.

Siuntinys 9 - 1986

"Adidas" firmos sportinis kostiumas, vyriškas arba moteriškas megztinis, velvetinės džinsinės kelnės firmos "Wrangler" arba "Levi", vilnonė arba nailoninė skarelė.

Siuntinio kaina \$ 240.

SUDAROME TESTAMENTUS. administruojame nuosavybes, išrūpiname Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu PAVELDĖTOJUI BŪDU.

Z. Juras

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England, Tel. 01 460 2592.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDĖLĖS

ADELAIDE 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvirtad. - - - - - 5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS
Penktadieniais - - - - - 5 - 11.30 val.
Šeštadieniais - - - - - 2 - 12.30 val.
Sekmadieniais - - - - - 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad. nuo 6 val.
Sekmadieniais - - - - - nuo 1 val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8 val. SVEDISKAS STALAS - SMORGASBORD

Kaina \$ 4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus, kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti? Skambinkite 708 1414.